

Περιοδικό

ΒΟΥΛΗ & ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ

« Αναθεώρηση Συντάγματος : Γιατί και για ποιους »

Νοεμβριος 2005

Αντίστροφη μέτρηση για την αναθεώρηση

ΚΡΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ
ΣΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ
ΣΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

προσνήγγειλε
πρόεδρος της Βουλής
Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα.

ΠΡΟΝΕΤΕΥΣΗ

ΑΝ. ΣΤΟΥΡΙΔΗΣ

παράταξη
εισάζεται
στράτευση
ή όχι απο-
ρατείες.

ΡΘΡΑ

ΑΦΟΥΝ ΟΙ:

ΡΥΣΙΑ ΜΑΝΩΛΙΑ

ΑΙ ΑΠ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ονόδρομος
μεταρρυθμίσεις
ον αγροτικό τομέα.

ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΑΙ ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

άφουν:

Ο Νίκος Βακάλης
α τα χαρτονομίσματα
ου 1 και των 2 ευρώ
Ο Παν. Μπεγλίτης
α τη στρατηγική
ης διεύρυνσης

Αναμένεται
κυβερνητική
πρωτοβουλία
για τις αλλαγές
στο Σύνταγμα.
Σύμφωνη και
η αντιπολίτευση.
Παρέμβαση
της προέδρου
της Βουλής
Άννας Μπενάκη-
Ψαρούδα.

Εννέα άρθρα
για τη μεγάλη
ευκαιρία
του πολιτικού
κόσμου.
Γράφουν οι
Ζέττα Μακρή,
Άρης Σπηλιωτόπουλος,
Κώστας Μαρκόπουλος,
Κώστας Τσιπλιάκης,
Ανδρέας Λοβέρδος,
Γιάννης Μαγκριώτης,
Σωκράτης Κοσμίδης,
Αχιλλέας Κανταρτζής,
Φώτης Κουβέλης.

Αναθεώρηση Συντάγματος: Γιατί και για ποιους

Γράφει ο Σωκράτης Κοσμίδης, Βουλευτής Επικρατείας του ΠΑΣΟΚ*

Α. Η Ελλάδα είναι μία χώρα που αναπτύσσεται μέσα στο ραγδαία εξελισσόμενο περιβάλλον παγκοσμιοποίησης. Οι πολίτες της βιώνουν τις θετικές και αρνητικές συνέπειες αυτής της συμμετοχής.

Η Ελλάδα -ευτυχώς- είναι ενταγμένη στο υπερεθνικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μάλιστα στο σκληρό πυρήνα της Ευρωζώνης. Το πρωτογενές και παράγωγο δίκαιο της Ε.Ε. υπερέχει των κανόνων της εσωτερικής έννομης τάξης των μελών, του Συντάγματος μη εξαιρουμένου. Να το πούμε αλλιώς, πιο κομψά. Οι κανόνες, και του Συντάγματος, πρέπει να είναι συμβατοί με το κεκτημένο της Ε.Ε. Η Ένωση στο ορατό μέλλον θα αποκτήσει Σύνταγμα, θα προχωρήσει στην ομοσπονδιοποίηση. Η εμβάθυνση της δημοκρατίας είναι υπόθεση και της Ένωσης. Γινόμαστε, λοιπόν, πολίτες του κόσμου, ολόένα και περισσότερο. Ενόψει αυτών των δεδομένων και προοπτικών, είναι προφανές ότι η σημασία ενός "τοπικού" Συντάγματος δεν έχει το ίδιο ειδικό βάρος που είχε παλαιότερα. Στο απώτερο παρελθόν τα Συντάγματα προέκυπταν ύστερα από βαθιές κοινωνικές διεργασίες που αφορούσαν κυρίως στην προστασία και διεύρυνση των ατομικών και πολιτικών ελευθεριών και δικαιωμάτων και στη θωράκιση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Τώρα, ένα Σύνταγμα καλείται να προστατεύσει τους πολίτες από την εκρηκτική εισβολή της τεχνολογίας και τη χειραγωγική επένεργεια των ΜΜΕ στους θεσμούς.

Β'. Η αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001 διακρίθηκε από κάποια χαρακτηριστικά, όπως η απόλυτη, για πρώτη φορά, νομιμότητα της διαδικασίας, η ευρύτατη συναίνεση και το τεράστιο εύρος παρέμβασης. Αναθεωρήθηκαν 114 διατάξεις περιεχόμενες σε 83 από τα 110 άρθρα του Συντάγματος (δεν μετρώ τις μεταβατικές διατάξεις).

Διευρύνθηκαν και προστατεύθηκαν θεμελιώδη δικαιώματα, κυρίως απέναντι στις εξελίξεις της σύγχρονης τεχνολογίας.

Ενισχύθηκε θεσμικά η αξιοπιστία και λειτουργία του πολιτεύματος. Δημιουργήθηκαν και κατοχυρώθηκαν νέοι θεσμοί.

Η αναθεώρηση του 2001 διακρίθηκε και από την αδιαφορία της κοινής γνώμης, ακόμη και των νομικών επιστημόνων. Η αναθεώρηση δεν θεωρήθηκε γεγονός σημαντικό για τη χώρα. Είχε προηγηθεί η ένταξη στην ΟΝΕ. Το ενδιαφέρον κεντρίστηκε μόνο όταν προέκυπταν αψιμαχίες.

Η ίδια αναθεώρηση επικρίθηκε με δριμύτητα και προσωπικούς τόνους από Συνταγματολόγους και επαίοντες δημοσιογράφους, ως άτολμη, άνευρη και ανούσια. Η ισοπεδωτική αυτή κριτική ήταν τουλάχιστον άδικη.

Η αναθεώρηση του 2001 αποτελεί ένα κεκτημένο για τη χώρα. Ο χαρακτήρας αυτός δεν αναιρείται από τις όποιες αδυναμίες της Γ'. Το Σύνταγμα οφείλει πρωτίστως να αποτυπώνει την κρατούσα άποψη σε βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής πορείας της χώρας. Να είναι οδηγός στρατηγικής και εγγυητής των πολιτών. Με αυτή την παραδοχή και ενόψει της προδιαδικαστικής χρονικής φάσης που διανύουμε, μία πρώτη μου εκτίμηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος που ως φαίνεται θα ξεκινήσει την άνοιξη του 2006 αφορά στα εξής σημεία:

Το εύρος της αναθεώρησης πρέπει να είναι περιορισμένο και εντοπισμένο σε σημεία: α' όπου εμφανίσθηκαν κενά ή ασάφειες ή ασυμβατότητες με το κοινοτικό κεκτημένο (π.χ. 14.9). β' όπου οι συνθήκες ωρίμασαν για ουσιαστικές παρεμβάσεις (π.χ. αποδέσμευση της προεδρικής εκλογής από την υποχρέωση πρόωρης προσφυγής στις κάλπες, μη κερδοσκοπικά ιδιωτικά Πανεπιστήμια, σχέσεις Εκκλησίας-Κράτους, πολιτικής-ΜΜΕ). γ' όπου απαιτούνται τολμηρές τομές (π.χ. πολιτικό σύστημα, δηλ. αριθμός και τρόπος εκλογής βουλευτών -λίστα, μονοεδρικές περιφέρειες, -ασυμβίβαστο μελών κυβέρνησης-βουλευτών, απαγόρευση ιδιωτικής χρηματοδότησης κομμάτων και

υποψηφίων, γενναία μείωση αριθμού Δήμων, οριοθέτηση δύο βαθμών αυτοδιοίκησης, κ.λ.π.), μετά σοβαρή διαβούλευση. δ' όπου η διατύπωση είναι λεπτομερειακή, άρα ασύμβατη με το περιεχόμενο ενός Συντάγματος ή κακότεχνη νομοτεχνικά.

Η αρχή της διαβούλευσης πρέπει να αναδείξει όλα της τα ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Γόνιμες αντιπαραθέσεις για την επικράτηση της πειστικότερης άποψης: έστω με σύνθεση. Η συναίνεση δεν είναι αυτοσκοπός, ούτε αποτέλεσμα αδιέξοδου συμβιβασμού.

Εξήγηση στους πολίτες γιατί τους αφορούν οι παρεμβάσεις στο Σύνταγμα.

Δουλειά εργαστηρίου στις νομοτεχνικές διατυπώσεις, με αξιοποίηση των ειδικών επιστημόνων, για να προκύψει ένα Σύνταγμα όπου η ορθότητα των ρυθμίσεων θα συνοδεύεται από νομοτεχνική αρτιότητα.

Συναφώς, μεσούσης της διαδικασίας αναθεώρησης του 2001 έγραψα για τις κυοφορούμενες διατάξεις καταπολέμησης της διαπολιτικής.

"Η δημαγωγική πλειοδοσία στην καταπολέμηση του φαινομένου με τις υπερβολικές διατυπώσεις που τη συνοδεύουν ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα τη θέσπιση διατάξεων άκρως δεσμευτικών που με τη σειρά τους θα οδηγήσουν σε ανεπιθύμητες και απρόβλεπτες ακρότητες. Τα φαινόμενα που αλλοιώνουν το πολίτευμά μας και διαβρώνουν τον κοινωνικό ιστό πρέπει να αντιμετωπίζονται με σοβαρότητα και υπευθυνότητα και όχι με επιπολαιότητα και ρηχές τοποθετήσεις. Το Σύνταγμα οφείλει να δίνει τις βασικές κατευθύνσεις. Οι λεπτομέρειες ανήκουν στον κοινό νομοθέτη".

Μία τελευταία επισήμανση - προβληματισμός. Μήπως πρέπει να αναθεωρηθεί και το άρθρο 110 Συντάγματος που προβλέπει χρονικούς και άλλους περιορισμούς στην αναθεώρηση του Συντάγματος; Η λεγόμενη "αναθεωρητική Βουλή" έχει μείζοντα νομιμοποίηση της κοινής; Γιατί να μην επιτρέπεται νωρίτερα η αναθεώρηση μιας διάταξης που κραυγαλέα δημιούργησε προβλήματα ή κενά, έστω με αυξημένη πλειοψηφία;